

Marko Miljanov pobijedio Turke kod Meduna i da je opsadira-
o grad Medun. **U toku istoga dana pobijedio je Turke kod
Doljana i vojvoda Božo, pa je to silno podiglo oduševljenje
kod crnogorskih boraca na Fundini koji su neodoljivim ju-
rišom, u prvi mrak, tako potukli tursku vojsku da je bitka
na Fundini postala najslavnija bitka u ovome ratu.** Turci su
na sva tri mjesta potučeni i razbjegli se u pravcu Podgorice.

Jedan jaki odred turske vojske u jačini 18 tabora (bata-
ljona) pod komandom skadarskog Derviš-paše imao je namjeru
da prodre do Spuža da tu ologoruje, kako bi namamio Piperi
i Martiniće i pridobio ih za sebe. Piperi i Martinići sa jednim
manjim dijelom Katunjana, po naredbi vojvode Boža, povukli
su se od Kuča u pravcu Derviš pašinog nastupanja i u bici, prvo
u Martinićima, a sljedećeg dana kod Spuža tako su jako potukli
Turke da su se, dobrim dijelom, razbjegli na sve strane. Derviš-
paša je sa ostacima svoje vojske pokušao da se povuče u Po-
dgoricu, ali su ga napali Piperi na Trijepču, gdje mu je poginuo
pomoćnik Dželaludin-paša.

Najzad, 11. oktobra Turci su predali Medun, svoje po-
slednje odbrambeno uporište u Kučima, i povukli se u Podgori-
cu. **Oslobođenjem Meduna, Kuči se potpuno oslobađaju od
Turaka i priključuju se Crnoj Gori,** kojoj su faktički davno
prije toga pripadali, uprkos međunskim Turcima i skadarskom
paši.

U toku 1876. g. od juna do kraja oktobra, Crnogorci su
na svim frontovima izvojevali šest velikih pobjeda (na Vučjem
dolu, Fundini, Medunu, kod Spuža, u Doljanima i na Trijepču)
i 27. manjih pobjeda u svim tim borbama, prema izvještajima
crnogorske komande sa kojima se umnogome slažu i drugi
izvještaji. Turci su imali oko 17 000 mrtvih, 18 000 ranjenih, i
150 zarobljenih, dok su crnogorski gubici iznosili: 700 poginu-
lih i 1 300 ranjenih.

Srpska vojska, poslije prvih uspjeha, pretrpjela je veliki
poraz na Dunisu, pa je bila prinuđena da traži primirje sa Tur-
skom, a malo kasnije (16. II 1877) sklopila mir bez ikakvih
teritorijalnih promjena.⁷⁸⁵

⁸⁵ Jagoš Jovanović, Istorija Crne Gore, CID, Podgorica, 1998, str.
297, 298.

1877. – 1878. - CRNOGORCI OSLOBODILI NIKIŠIĆ, BAR I ULCINJ

Fakat je da su Crna Gora i Srbija ušle u rat (1876-1878)
nemajući niti jednog odistinskog prijatelja i saveznika među
balkanskim državama ili narodima. Rusija, pak, paktirajući sa
Austrijom o ratu protiv Turske, uza sav slovenski sentiment,
potovo je podarila Bosnu i Hercegovinu Dunavskoj monarhiji,
koja je odranije silila Crnu Goru i Srbiju da zatome pomisao
na rat, već da prime reformni program grofa Andrašija, a sada,
značajnom se držeći dala je do znanja dana 7. jula 1876. godine
svim sudionicima u Bosni: "Mi ne možemo dopustiti da se Bo-
sna prisajedini Srbiji".

S druge strane, pak, Srbija je posve ušla u rat nepripre-
mljena i nije bila u stanju da ga uspješno vodi. Skupština i javno
mišljenje bili su za rat, ali taj entuzijazam bio je u neskladu sa vo-
jničkim potencijalima. Ne samo da je Srbija bila bez dovoljnog
broja oficira, nego su i oni koje je imala bili bez ikakvog borbe-
nog iskustva. Nije čudo, budući da je od 1815. do 1876. godine
u Srbiji bilo samo unutrašnjih nemira (Đakova buna – 1825).
Stoga je srpska vojska trpjela poraze na svim frontovima.

Za Crnu Goru rat je počeo slavnobitno. Crnogorska
vojska, pod krstaš barjakom, i ratovodnom knjazom Nikolom,
dostojnim sinom dostojnog oca Mirka Petrovića, kojega su na-
zvivali "mačem Crne Gore", na polju viteštva i časti nizala je
uspjeha.

**"Rat Crne Gore i Srbije protiv Turske 1876.-1878.
bio je dvije faze. Prva je započela objavom rata Turskoj,
koja su Crna Gora i Srbija uradile istovremeno u junu 1876,
koja je do oktobra te godine, kada je zaključeno primi-
rje, bitka crnogorskog ratnog plana u prvoj fazi rata bila je
strategijska ofanziva u pravcu Hercegovine duž linije Velimlje-
Bacsko-Nevesinje-Mostar. Međutim, poslije neuspjeha u napa-
danju Nevesinje i poraza njene prethodnice na Bišini kod Mo-
stara, crnogorska vojska se praktično povukla iz Hercegovine.**